

Czasopismo San wychodzi w każdą niedzielę.

Przedpłata

w miesiąc :		zamięsiowca:	
mięsięcnie 40 ct.	zamięsięcnie 50 ct.	kwartalnie 1 zlr 20	kwartalnie 1 zlr 35
połrocznie 2 „ 40	połrocznie 2 „ 70	rocznie 4 „ 80	rocznie 5 „ 40

Numer pojedynczy 10 ct.

Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.

Cena ogłoszeń

5 centów od miejsca jednego wiersza drobnym drukiem.

Przedpłate z amieszcową i ogłoszenia przyjmuje:

Redakcyja, vis a vis Starostwa w Przemyslu.

Przedpłate miejscową

Księgarnia Rada Jeleniów w Przemyslu.

Rekloniema nie zwracają się.

czasopismo społeczno-ekonomiczne.

Krajowy Zakład Hipoteczny.

By głowie podjąć z materialnego upadku i z trzech gódnich wieści lichwiarskiej, uchwała nas Izba Sejmowa na ostatniej swej kadencji miasto zacięgnięcia projektu ustawy o hipotecznej pożyczki, utworzenie krajowego zakładu finansowego, mającego za zadanie, udzielać pożyczki na niskie procenta, na mniejsze własności ziemskie, poręczając Wydziałowi Krajowemu wypracowane odnośnego projektu. Wywiazał on się też z swego zadania, zwołując ankietę, w skład której weszli ludzie o wybitniejszych finansowych zdolnościach.

Ankieta ta, na kilkukrotnych posiedzeniach i po dłuższych wyczerpujących przedmiot rozprawach uchwała w głównych zarysach:

rozszerzyć działanie zakładu, tak na większe jak mniejsze majątki ziemskie, — mrowane domy, — wreszcie udzielanie pożyczek na rewersy czyli warranty wydane przez składy publiczne w ogóle i eskontowanie weksli;

dotknąć opłacać będzie od każdych wypożyczonego 100 zlr. 2 zlr. rocznego procentu i 25 ct. tytułem podatku na koszt;

udzielanie pożyczek nie niższych nad 500 zlr; wybór dyrekcji zakładu i jego radców przez Wydział Krajowy.

W głównych tych uchwałach, potrzebujących celem prawomocności zatwierdzenia Izby Sejmowej, rozpatrzmy się po krótko, wykazując ich dodatnie i ujemne strony.

Daleko sięgająca myśl rozszerzenia działania zakładu, na wszelkie majątki ziemskie, miasta, i wreszcie na rewersy składów publicznych, przy rozładnym zastosowaniu, ograniczając wszelkie tak rolnicze, jak przemysłowe i handlowe interesa krajowe, może sprostać wysokiemu zadaniu, jakie podjął Sejm, by zagrożonym wszelakim interesom, przyjąć z właściwą pomocą. Wszelkie zaś sześcienne działania zakładu, byłoby dalszym chronieniem kraju, gdyż ściśle związane z sobą jego potrzeby, wymagają stanowczego i najszerszego działania, aby na się nie wyżywał podatki. Udzielanie pożyczek spółkom czy to rolniczym, czy to handlowym np. spółkom handlu zbożowego, wytworzonym przez obywateli ziemskich bez pośrednictwa wзыskujących faktorów, — normującym ceny produktów a przycho-

dzajem ziemianinowi z tania i łatwą pomocą, zdoła jedynie wydźwignąć rolnictwo z coraz większego upadku. Różnie przemysłowcy posiadający towar, trudny na razie do zbycia, znajdzie tu silną pomoc, do podania ciągłego wypłat nie oddające się w ręce ruinujące go lichwy.

Ustawienie procentu w stosunku 5 od sta, to nader pożądany procent, normujący że tak powiemy wysockość stopy procentowej, w wszelkich krajowych transakcjach handlowych i pożyczkowych, dodatecznie zada cięsy lichwie, od samejże ustawy przewidziez lichwie, lata nierozdrużu. brak pokupu, złozenie przywdole stopy procentowej, wreszcie lekcyjoniście, przyprowadzi kraj nad niedobry stan, w jakim się dziś znajduje. Pierwsze zmuszają siemiainna do zacięgnięcia pożyczki by sprostać wzzrastającym potrzebom, lecz dochody następnę nie zdołają dotychczas wyonywać żądań pożyczającego z powodu wysokiej lichwy i nolens volens rujnują ofiarę. Pożyczka zaś o niskim procentie, w kraju gdzie brak kapitału, staje się zawsze dla skrajnego, czy to ziemianina czy przemysłowca zbawieniem. Na lekcyjoniście tylko innego nie ma lekarstwa prócz rozumnego wychowania rodzicielskiego i jak najszerzej oświaty.

Za nader ujemną stronę projektu pozytamy u dzielenie pożyczek nie niższych nad 500 zlr. Ograniczenie to, nietylko że zostawia grunta włolściainka na dalszą pastwę lichwy, gdyż ta grunta te jako wyżyczone z korzyści takiej pożyczki, będzie więcej jeszcze niż dotąd uszczęzy i wydzaszczy, lecz nadto oddały by kraj sam, na łaskę i mięlską inynu towarzystwom zalicyzkowym. Ankieta powiny otwarcie dżalała tu wbrew zadaniu przez Sejm podjętemu, — stanęła wżęcz przedziś zasądzie hipoteczną, która ani może atencję rozdzielną hipoteki aniżeli od wliwkich, zmusza ona mozejszego wieśniaka do zacięgnięcia wyższej pożyczki, aniżeli byłoby na razie potrzebna, — wreszcie zapomina, że większe majątki ziemskie potrzebują ręk do pracy, i że choćby z tego jedynie powodu winien kraj baczyć by na wyszczeszenie wieśniaka. Ograniczenie to spowodowało według ankiety doświadczenie zakładu hipotecznego na Szląsku, gdzie chociaż stopy procentowe pożyczki 100 zlr. jako minimum — najniższa dotąd żalana pożyczka wynosiła 200 zlr. Ankieta zapomina jednak, że Szląsk jest bogatym krajem rolniczym i przemysłowym, wówczas gdy Galicyja jest biedną i zadnego nie posiada przemysłu. Ła twiej pożyczek szląskowski 500 zlr., skoro ma pewność

ich spłaty nie tylko z roli, lecz i z pracy we fabrykach. On sam potrzeba już zamónego gospodarza lub rzemieślnika by mógł podobnej podobać spłacie, wówczas gdy na niski procent wypożyczone 100 zlr., tak wieśniaka jak i rzemieślnika od zguby uratować mogą i on je spłaci bez przesilenia się. Trudno nam zaprzystać się na interesach a bopate lichwy, nam lichwy w tym względzie z niemożliwością pracy odrodzenia, rozpoznawaj dotychczas, zwłaszcza jeżeli chcemy w istocie coś dobrego uczynić a nie szukać czasowych tylko paliatyw. Sejm nasz w interesie dobra kraju i swoim własnym, pomaga że tu nie chodzi o kotoryje lecz ważne krajowe interesa, powinien przyjąć jako minimum pożyczki kwoty 100 zlr. gdyż wówczas tylko, nowy zakład krajowy stanie się dobroczynny i zdoła podać zapoznaną dotychczas władzę krajową w opinii ludu, wytrącając broń z ręk podległości, liczejniejszej u nas niż gdzieindziej.

Ostatni wreszcie punkt tj. mianowania dyrektorów i radców zakładu nie przez Sejm, lecz przez Wydział Krajowy budzi w nas pewną nieufność, do jakiej mamy wszelkie powody. I tak gdy kraj cały języz pod brzemieniem upadku materialnego, gdy rzemieślnik nie znajduje roboty i rozpuszcza czadzi, zwieszając liczę proletaryatu, — gdy Sejm chce zapobiedz szerzącej się nędry, postanawia budowę gmachu sejmowego z podatkom przez kraj składanych, — nasz Wydział Krajowy nie pomaga na wszelkie powyższe okoliczności, oddaje robotę przy tym krajowym i za nas gresz ulowo stawianym gmachu, — przedsięwiorom i fabrykom wszelkie wagi i siły, — zonia posunięta tu przy odbicie loku. Wydział Krajowy przedstawia nam omyblenie laka Jedno dające w s i o w a c h i ankietach do niby dźwignia dobrobytu w kraju, — drugie dające w czy na ch do jego ruin. Czy kraj może liczyć, gdzie lioe zechce w czynach zwrócić Wydział Krajowy do nowego pożyczkowego zakładu? Usunęmy przed wszelkie nieuprzednie wagi i siły, — zonia posunięta tu przy mający zakład całem winnem mo zamianę na Sejm, winny jedynie zostawny mianowanie dyrekcji i to nie starych synekur, lecz posad również czasowych jak i kadencye sejmowe, by nie ta lub owa kotoryja rządzą zakładem, — lecz by rządził nim Sejm przez wybór odpowiednich reprezentantów. Kraj języz swym właścicielom z doświadczenia zakładu, Sejmowi zatem przystała je tyczne prawo do rżędzenia nim. Nie myślały tu zaprzeczyć Wydziałowi Krajowemu aby on nie reprezentował kraju, lecz doświadczenie użył iże często z swych krokach się ludy. Ankieta nie zastanawia się również

Obrazki z najdawniejszych dziejów Przemysla.

Przez A. L.
IV.
Ciąg dalszy

Tyle pewna. Szczęgly z tego zwycięstwa naszego miasta opowiada nam tylko sam Dingosz. Skąd ich za szerepną, niewiemy: więc i odpowiedzialność za nie jemu samemu zostawij muszmy. Z Kijowa, powiada Dingosz pod r. 1071, przybył Bolesław nad Przemysł i pozabierał obywateli naszego miasta i miasteczka nad Samem leżące, już że się dobrowolnie poddały, już też potraczone i przemocy. Dowiedziawszy się następnie, że do samego Przemysła, jako do miejsca najwarowniejszego, schroniło się wielu Rusinów, podstąpił pod gród ten z całym wojskiem swoim. Był to gród wówczas nader silny, liczył wielu obrońców, zasłonył teras przyszykami, obwarowany gębkimi murami i wysokimi wałami, broniony nadto samą rzeką, Saemem, od północny plynącą. Stał właśnie nadciągają Bolesław, powieździeliwszy dzisiaj, od strony Radymna. Wezbrany od deszczów Sam zatrzymał go naprzód w pochodzie. Przeszedłszy go narazie nie bez walki z nieprzyjacielem, bronionym przejścia, rozbił się obzemem nie więcej jak tysiąc kroków od miasta. Mógł to być oczywiście tylko węgło między Wiatem a Saemem, na to również, co przyrzędo od wschodu do miasta naszego. Podjądy stać wyprawione w okoliczne wioski, podgdyzły z nich wnet zalogi roskie, chroniące się po lasach,

uczczarach i niedostępnych miejscach, a obóz polski napadł się obficie sekunąnym bydłem, zbożem i żywnością wszelkiego rodzaju. Tymczasem jednak walcząc zalogi miasta, wypadła raz po raz ku obowoi polskiemu; z początku jeno w drobnych oddziałach, ale dnia jednego większa sila pomogła już aż pod sam obóz królowski. Nastąpiła sprawa dżala bitwa; Rusini pokonani, uciekli do miasta, tu za nimi uwiśli u ich plec Polacy, wielu polapał, innych rozbroili. Skutkiem tego zwycięstwa ustały zwoleci obłężonych, wód podługie i wody pod miasto i osaczył je z trzech stron; z czwartę bowiem chronione było zamkiem. Niezwolnie teraz przypuszczono stum; przez trzy dni bez ustanku wżala bitwa zacięta; trzeciego dnia Polacy opanowali część miasta ku równinie patrzącą; czwartego zalogi ciała cofnęła się na zamek, i reszta miasta przelała w ręce Bolesława, który teraz wykradnący łup i wozami dołężczy, dał im wszystko zdożyć w mieście i pozwolił dłuższego spojczyć, aby się z tam wylezły mógli.

Leżąc teraz nastąpiła najtrudniejsza część zadania. Zamek bowiem Przemysła zdawał się być nie do zdobycia, i walecznością zalogi, i położeniem samem i licznemi wieżami broniony. Nie było rady; trzeba go było okopać i ścisnąć swęząd obręczy, aby go głodem zmusić do podania. Ale całe lato strawił pod nim Bolesław, zanim dokonał swego. Wielka mnogość ludzi, którzy się tam z rodzinami byli schronili, sprowadziła narazie straszliwy głód, a bardziej jeszcze brak wody; bo tam na górze nie było źródel wycieczysty, a te co były, zaledwie sączyły. Gdy nadszli i choroby pęzły, potrzebniak zamkniętej ludność, poczęto układać. Bolesław zezwolił zalicznie odjąć walecznej garstce z kolumn i rypszankami, i tego samego dnia objął zamek

we własne posiadanie, którego mury, wieże i warownie niezwolnie ponarwiał i odnowić rozkazał.

Przemysł był oddał na dłuższy czas główną stacyję Bolesława. Tu przedpłodził on całą zięć, żołnierze w mieście, on sam z przedpłodził szczeru, z wyprymoznił poselstwo węgierskich książąt z prośbą o pomoc, a potęwrociwszy z wyprawy węgierskiej, tu zimował po raz wtóry, aby następnie wyruszyć na zdobywanie grodów włojskich.

Co za szkoda, że o takim malowniczym opisie Dingosz, niemożliwość zaręczył, że był on takin już w owym starym zpięku, z którego on czerpał, sie namowno podjęrzywać możemy, wreszcie w tym miejscu tu gród nasz takim, jakim za jego wlosnych był czas. To z główne jednak zarysy opisu tego się wierne, o tem wapić trudno. Wiele cudownych tajemnic szaręj przeszłości kryją te ruiny, na które patrzmy, po których stąpamy odwieczne. Chcemy tylko widzieć i namieć De zrodzo na górze, które w lecie rozpoznać nie ma; z przelotem zaskamni, niebagał nasz on tam samem, co przed 800 laty nie zdołalo wyzwać pragnienia umierającej że znoju druzyni! Za trezma krzyżami, nad kotorymi niemniej zawięta tajemnica jakaś, zagadniny czworoboczne okopy starożytności, gdzie dzisiaj młodzieńczę często harc wyprawia. Tamto zapewne stał najstarszy zamek przemyski. O! czemuż się nie znajdzie miłośnik jaki, żeby zamian kopac za przelotem, za Atylą, rozkopac te grunty! Tymczas się tam dokopał dzwinych wież, a kto wie, czyby nie znalazł tam tego zamku, co przez lato całe zatrzymywał przed sobą szczerdog Bolesława.

nad ważnem dla zakładu pytaniem, ażei urzędnicy jego, jako urzędnicy krajowi lub też jako zakładowi fungować mają? Sejm przyszedł rozstrzygnie to pytanie za pewną na korzyść pierwszych, by prawno nominacji na te posady nie tym lub owym jednostkom zostawić ich widzi mi się, lecz zostawić sobie samogardnia, która naucei doświadczeniem i na to uważać winniśmy, żebyi chęmy by nowy zakład działał na podniesienie, nie zaś na zgnęb kraju, temwięcej że jako pięknie Czas napisał: „główna siła nowej instytucji nie będzie polegała na wysokości jej uposażenia, ale na gwarancji krajowej. Pod egidą tej gwarancji zbirając się będzie ta niepołączona gotówka która nowo zorganizowała, która w wywarzonym biegu rzeczy spoczywa często dość długi czas bezproduktywnie w rękach prywatnych na różne późniejsze wypłaty lub zamierzone przedsiębierstwa, te mianem nam dzisiaj lekkie kapitały ze sprzedaży dóbr i innych źródeł pochodzące, które wśród obcych okoliczności ani w papierach, ani w przedsiębierstwach nie mają ochoty się lokować i tysiączne inne depozyty”

się na rozbiór tejże. To ostatnie przypuszczenie zdaje nam się najprawdopodobniejszem, tem więcej że antagoizm między Francją a Anglią o przewagę w Egipcie coraz silniej występuje i nie ma zgody między temi dwoma państwami; — Anglia zaś na jeszcze do zwalczenia Zulułów w Afryce, gdzie nową poniosła klęskę, sprawa zaś w Afganistanie dotychczas nie rozstrzygnięta.

Dla Galicji postać rząd wiedeński na kolacz wielkanocny, sankcyonowaną ustawę nowelli o podatku gruntowym, która bieżący nasz kraj zrzuca na dotychczas, a jako przedsmak naślano nam, licznym obokrajowóm geometrow, wówczas gdy technicy polacy pozostają bez chleba. Tyle z dodatkich rezultatów działania Delegacji naszej, — tyle z objawów sprzyjania przez rząd naszemu krajowi.

Korespondencye.

Ustrzyki Dolne 16 kwietnia. Ponieważ pismo nasze przyjmuje zawsze doniesienia w obronie słynnych spraw publicznych, dlatego przyczynnem poniższe fakta jako przykład, w jaki sposób po naszych miasteczkach bywają gubione żywioły katolicko-miszkańskie, na korzyść żydowskiego żywiołu.

Otóż w pewnem małym a niebył odległym od Przemysła miasteczku — żydzi zaczęli się rozszerzać na dobrane, co widząc katolicy, poczęli się gubić ze swymi wsiemi obywatelami w ten sposób, iż wzajemnie ustawiali sobie listce i osoby radnych tak z jednej jak z drugiej polowy ludność wybrali się mających mianowicie: dwie trzecie części katolików na jedne trzecią żydów, a zatem wypadała ugoda ta na korzyść żydów.

Ten porządek rzeczy niespodobał się wszakże nowo przybyłemu zastępcy c. k. prokuratora, który jako chętny władzy poróżnił się z pewną a wsią mającym żydów, prosząc nadto oświadczić kilka innych o daniu mu głosów na radę i o hamowaniu.

Do tych spraw też przyjechał też i polityczny urzędnik będący sprzątk referentem a popierając zachęcani żydów swianego z następcą prokuratora, ustalenie poleceń wykonanie burmistrzów, niezadowolony był i prawnonienie zatwierdzone już reklamacy. Policji nadal ponownie przeprowadzenie tych samych czynności, oświadczenie burmistrzów, iż mieszkalnicy tamże przeszli od roku listek katolicki, wyznaczony był musiał z list wybranych. To za rozuchwały się jedynie o głosy katolików stojących na zawołanie do dopięcia wykupnego planu, poszły to za wolę. I ten sam prokurator oświadczył publicznie: że po trupie moraliem zabitego przedkwiata i j. przeciwnego sobie miejscowego proboszcza, przejść musi zwycięzko do zamierzonego celu!

Sprawy powyższą jako nagę fakt podaje pod głos publiczny z tym dodatkkiem, że w tem samym miasteczku mieszkał przedtem żyd, rachmistrz i obchodzący pieniędzy gubernijski, dopiero po 3—4 latach i że wnoszenie z tego powodu skargi mieszczan, są głosem wołającym na pusezy.

— **Z Rady powiatowej przemyskiej.** Dnia 17 kwietnia odbyły się wybory z grupy miejskiej posiadłości do przemyskiej rady powiatowej. Jak zwykle niechowało się i tym razem bez agitacji świętojurow, który kilku grecko katolickich proboszczów i ich adherentów włascian prosząc o głosy. Zdało się im, że imi bardzo pożądanym wywarł wpływ swój na podjętym radę na cały powiat, jak to przed kilku laty wprawdzie ze szkołą instytutu antonowicznych praktykował.

Wybory nowe przekonały jednak tych świętojurow agitatorów, że i nazw włascian nie ufa ich bezustannym wicherzom, że uznaje on pracę byłych członków rady i imię ją ocenić, gdyż Rada przeszła, o ile wykazywałism w poprzednich numerach pisma naszego, wywazywała się sumieniem z obowiązków dowolnie nie się wiążących. Z grupy wyborczej wyszli też teraz przeważnie członkowie dawniej i to w większości znaczna, bo ledwie jedna czwarta głosów była po stronie świętojurow.

Na 322 uprawnionych do głosowania przystąpiło do wyborów 279 prawoborczy; z tych otrzymała głosów 216: Oleśko Mikolaj z Podźcizca, Radochowski Pawel z Bolesztrawy, Szustal Jakob z Żurawicy, Sielmach Mikolaj z Wasowice, Ostap Jan z Sola, Głowacki Mian z Wierzy, Przechryński Mikolaj z Siemakowic, hr. Krulowicki Aleksander z Akmanie, Matyk Michal z Bazyasa, —

Na powiadzeniu rady miejskiej d. 22 kwietnia odbyły się wybory do rady powiatowej z miasta Przemysła. Spodziewamy się że wybory te wypadną podobnie jak i z grupy miejskich posiadłości, — ku ogólnemu zadowoleniu.

— **Nominacya.** Rada szkolna krajowa, mianowała nauczyciela p. Tomassa Patryusza, rzeczywistym nauczycielem szkoły wydziałowej w Przemyslu.

— **Straż propinacyjna.** Ze wzzech stron dochodzą nas skargi, na gburwałe i okielzane nadużycia straży tutejszego propinacyjnego. Nie dosyć iż cepniając się każdą przedmiotem, które powalają sobie jeszcze wykonywani, nie przyzwyczyli, tenż tak i nadużycza jak i w kobiet. Władno nam jednak, że wykonywanierewizyj osobistych, dozwoleń jest tylko w razie doniesenicy i to nie na drodze publicznej lecz w mieszkanju, a kobiety tylko przez kobiety rewidowanymi być mogą. W innych miastach stoi przy każdej rogatce zazwyczaj straż policyjna, która do choroby od wszelkich nadużyć przychodzi. W naszym miasteczku, gdzie straż policyjna przez szary jak żydowski siepaczek, dopuszczają się wszelkiego bezprawia, w razie zaś waszonej drogi skargi, zapomnia że jest burmistrz miasta, panującą tylko iż jest adwokatem, gdyż pokrzywdzonych oślyła na drogę prawa. Bacznie obywateli, by przy nadchodzących wyborach pobrzy się ludzi w władze miejskiej, którzy kosztują miasto wiele a nie chcą nie robią.

Kolej żelazna na Łódź. W stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, powołała się szerszejszej estacyon tutejczy następująca rzecz. Inżynier kolei Northern Pacific Railway, pomimo licznych opowenów, zaczął pisać i szynę na łódź zamierzając rzekę Missisipi i z maszyną do której przypięto dwa żelazem ładowe wozy, ustawał dostać się na brzeg drwi. Przejazd ułd się nadspodziewanie dobrze. Przypięto następie do lokomotywy trzy żelazem ładowe wazy i wóz z gośmi, za-

Przegląd polityczny.

Brak wiadomości politycznych z powodu świąt, a pisanych piórem dyplomatów, z zastępy wiadomości nadchodzące ze wzzech stron Rosyji, o coraz to śmielszych i gęstszych morderstwach, wykonywanych sztyletem lub rewolwerm nihilistów. Po Możeńcowie, Krapotkinie i innych, nie oszczędzano i białego cara, a Sołowiew, byłby officer carski podniósł na królobójczą rękę. Zbrodnie nie powiodła się tym razem, — sprawa znajduje się w rękę rządu, wątpimy jednak by wydał uczestników zamachu. Co będzie dalej, pytać należy? Czy zapowiadany terroryzm przez cara, zdoła zgnieść się nihilistów, mających zwolenników we wszystkich warstwach społeczeństwa moskiewskiego, począwszy od wysokich dygnitarzy aż do upłodzonego muzyka? — Nie. Czekam nam zatem ze spokojem przychodzi na odwet za odwet, na krew i szubienicę, dopóki mongolski rząd północny, nie zmienić znielawidowanego przez wszystkich rządowego systemu, i nie wytrąci broni z rąk nihilistów, nadaniem carsetu konstytucyji. Tymczasem nemiész dziełowa, niszczy wewnętrznie państwo carów, z mioną przelaną krwi polskiej, w obronie najświętszych uczuć ludzkości, bo ojczyzny i wiary.

Dogorywa już żywot okupacyi Bułgary i Rumelii przez Rosyję. Ostatnia winna w maju według litery traktatu berlińskiego opuścić obie prowincye, do czego zdaje się jednak nie mieć najmniejszej ochoty. Wkrótce przekonają się na fakta, co poczyna mocarstwa w razie nie dostrzymania przez Rosyję słowa. Przekonamy się czy obcięża Turcyja ma pozostać jeszcze do czasu jako europejskie państwo, czy też zgodzono

Osobliwy dowód.

Nowella
przez M. N.
(Dokończenie).

— Pogoda zdaje się sprzyja przechadzce, miałabym ochotę spróbować mych sił i odważyć się przejść trochę po świeżem powietrzu. Nie miałabyś ochoty Zofiu, odwiedzić gabinet Mr. Toth? Jestem rzeczywiście rozczekiwana poznać ideal naszego Anglika, — Zofia zgodziła się na propozycyę, okryła wążi postać Anieli ciepłym futrem, wzięła ze sobą perle i przystąpiła do wyjścia. Nie miałaś ochoty Zofiu, odwiedzić gabinet Mr. Toth? Jestem rzeczywiście rozczekiwana poznać ideal naszego Anglika, — Zofia zgodziła się na propozycyę, okryła wążi postać Anieli ciepłym futrem, wzięła ze sobą perle i przystąpiła do wyjścia. Nie miałaś ochoty Zofiu, odwiedzić gabinet Mr. Toth? Jestem rzeczywiście rozczekiwana poznać ideal naszego Anglika, — Zofia zgodziła się na propozycyę, okryła wążi postać Anieli ciepłym futrem, wzięła ze sobą perle i przystąpiła do wyjścia.

Powprowadził więc nasze znajome do salonów z dwoje artysty, gdyż był to rzeczywiste Gabinetu p. Toth nie można by tu porównać z innymi tuzinkowim wędrownym muzeami w których pokazują ich Ces, Moście Napoleonica i I. III. Sallana Abdulmedzydja, który jutro będzie według potrzeby Blücherem, Bazasem i Abdolazusem lub Osmanem paszą. Mr. Toth zszlachetniał sztukę modelowania w wosku w taki wysoki stopniu, iż figury wystawione

w jego gabinecie nie były marionetkami, lecz żyjącymi osobami, jednym słowem krepcami artystycznymi.

Aniela sama artystka, zapomniała nawet cel swych odwiedzin, patrząc na te woskowe posągi, którym brakło tylko głosu, aby złudzenie było zupełne. Zofia mniósł najęca pojęcia artystycznego rozgadła się tymcza em po sili zabierając wzorki z osób zwiedzających muzeum i nie mogła się nawet wstrzymać od śmiechu ujrzającą jak jakiś Koskał przechodząc obok figury umierającego Cara Mikolajza zdjął przed nim kapelusz.

Nasze przyjaciółki doszły nareszcie do sali nad którą umieszczony napis wskazywał, iż zawierała fantazyjne osoby.

— Tu znajdziemy między wiadomych ludzi, to mieszczkę się bowiem różne portrety, braki i próby mę fantazyj.

Nr. 23 przedstawił dziewczynę w główkę kłędzierzawą w rodzaju Murilowską, w której oczach dźwięk prawdziwie mawiała się melancholia. Aniela zabierała się już do robienia portretu, edw. wykrzyk zdziwienia wydany przez Zofię zwrócił jej uwagę. Spojrzała na ty — i krew ścięła się jej w żyłach, trupia bladeść pokryła twarz, zachwiała się i gdyby nie pomoc Zofii byłaby runęła na ziemię.

W wysokim poręczowem krześle siedział — Karol z głową w tył przechyloną i jedną ręką opartą o poręcz, zwrócić nie był samą pozycyą jak kiedy go Aniela widziała raz ostatni w swoim domu, hukowało tylko te kobiety, co wówczas wycisnęła pozostać na jego nosa.

Wzrok, który zdradzał iż rozum na chwilę gdzieś uleciał utkwizszy w widziadło, bladej jak marmur kartaryjski, trzęsąc się na całym cieple, stała Aniela bez

ruchu i naprężona Zofia straciła się ją z tego miejsca odwieść. Odetchnęła nareszcie głęboko i zaledwie dosłyszalam głosem spytała Mr. Toth, jakim sposobem dostał ten portret.

— To jest nie wielkiej wartości figura — odrzekł objętnie, nawet niewiem kto przedstawia.

Aniela spojrzała nań biagalnie.

— Mr. Toth, zaklinam Pana powiedzieć z jak go masz, jakim . . .

Rzecz bardzo prosta, miłady. Przed niepełną trzema miesiącami przyszedł do mnie jakiś młody francuz, przyniósł z sobą taką figurę, którą tenż pan i dawny był jeszcze opis dokładny osoby, zamówił całą figurę siedzącą osobę, żądając zrobienia w najkrótszym czasie. W trzech dniach była figura gotową. Miłady zrozumiesz jednak że trudniej jest modelować według portretu jak z natury, więc też ten pan się był zadowolony. Musiałem według danych przedzeń wskazać modelować na nowo, a tym razem Pan tu zachwycony i widać był bardzo zadowolony. Pan tu widział też pierwszy młodym uddem, że to a że fizyonomija jest dość ożywioną i wyraz twarzy miły, więc wstawiłem tu figurę tu wie zniszczywszy ją.

A czy wieś Pan kto był ten młody francuz? — Nazwisko muszę mieć zapisane w moim księzce . . . a otóż 29 Października, hrabia Destoisl!

Głosu krąjąc upadła Aniela na piersi swego przyjaciółki, a Mr. Toth wystraszony i zdziwiony patrzył na obciężałą. Zofia wydmuchnęła mu, iż meczarna o którego portret pytała się Aniela, był jednym z bliższych krewnych, a widok jego wywołał bolesne wspomnienia i jej przyjaciółki. Poprosiła również p. Toth aby posiał p. dorozkę aby mogła odwieść Aniela, co też zaraz się stało.

proszonej jako uczestnik podróży. I tym razem przed-
 uszczelniono pomysłom. Rzekła była wówczas o
 trzeciej części węża, anieli nie była w wiosnę i le-
 cie, jednak 3600 stóp wędrowała, i w czasie podróży
 wykonała 42 cale głębokości. Dla bezpieczeństwa nie zatrzy-
 mywano w drodze niedziele pościąg, gdyż jak wiadomo
 ślida luda większa jest gdyż ciężar się nań posuwa, anieli
 gdyż dżaszcy chca na tymże spoczywa.

— **Panna na warcie.** Na fragacie amerykańskiej
Quansbury wydany był w tym roku bal na cześć ro-
 znojanicy wódcy Washingtona.

Tańce wrzy z wielkim życiem, a nadobne miss krą-
 żyły z walcikiem na pokładzie fregaty, jakby na posaż-
 ce monego salonu.

Podczas przerwy w tańcu jedna z tych królów balu
 zbliżyła się do oficera, który wcale w zabawie nie
 brał udziału i zapytała, dlaczego nie tańczy.

— Bo obowiązek przedewszystkiem... odpowiedział
 oficer — Jestem dziś na służbie a wiesz jakie powoła-
 na mniejsza.

— Wtę pan nie możesa brać udziału w obchodzie
 rocznicy naszego wielkiego prezydenta? a gdzie pan ka-
 pitana okreć?

— Stoł tam oto.
 Miss nie namyślała się ani chwili, podchodzi do ka-
 pitana i prosi go ażeby jej pozwolił zastąpić na pół go-
 dziny oficera służbowego.

Kapitan odpowiada żartobliwie, ale po kilku chwila-
 ch nalegania przysięga.

Amazunka więc nasza przypasano do koku oficera
 szpada, nieznacznie jak może na głowie jego i zadając na
 warte, potężna kielcy zwolniony chwiliowo od służby ofi-
 ciera trzaca się w wir zabawy, oblatującą po koleci je-
 dną miss po drugiej.

Po półgodzinnem kręceniu się po sali, oficer zląny
 potem, wraca na stanowisko i podziękowawszy swojej wy-
 rzęcieli, odbywa po dawnemu służbę.

Prawdziwie znowota panny w tył Ameryce!
 — **Nie kpij z bliźniego twego.** W Yokoindzie na
 Podhalu, był pewien c. k. sędzia śledczy znany w okoli-
 cy kołecy ze swą zaręczalnością i niemoralnym życiem; wie-
 kien mógłby za j. dnak znowo być sędzią, ażeby wie-
 kien żony żył w wadze i w krótkości z sobą, ażeby
 który nie za młoda czuprynie ślida i zęban...
 ki człowiek, jak zwyknie, jest Nerodem dla...
 go otacza; a ty nieszeszyna Dyrano i goi...
 kiem padacie przed jego wrokiem!

— nie wiadło, bo był to sędzia błędny kuzyn...
 mógł me dać wyższego wychowania, ale...
 z met jego szanował, a namu ródem także...
 wność ślida, że każde jego słowo jest nie...
 W wględności prawie nie wstrzyły, bo sam...
 decydował i dla tego w wyrokach swych sta-
 piekna perle praw Justyniana: in dubiis tutior pars est
 eligenda et nulla lex talius, quam se, ażeby...
 się tak Boga, że to strachu i do kółka nie...
 który szanował, a namu ródem także...
 konfesyonalny, a pojęcia o dasy mił...
 Gły rasu jednego w przejeździe trafił na...
 komitego obywatela p. S. gdzie wie kilku...
 cujących, a nawet jeden kaplan galicyjski p. X. Letowski
 proboszcz z Harty, wdał się w dysputę z dżem. Za-
 ważyły wszakże, że ślida nie bardzo namolna w sofiz-
 ma filozoficzne, użył zatem w swą *foolantem fundi*, obedi-
 zakpić z niej i wystrasz z zdaniem, *tanquam se tripodis*.

Któż zdola odpisać rozpac Anieli i wyrzuty sum-
 ienia! Teraz rozpisano się jej w oczach i zrozumiała
 haniebne postępowanie hrabiego, który korzystał z jej
 zażroczności i nie szczędził trudów aby dać jej dowód
 niewierności swojej, w celu pozyskania jej zaufania.
 Wyrzuciła więc awa ślepotę i zbytni pospiech w są-
 dzie lecż zwadę staną jej przed oczyma obraz wy-
 stępnego ojca, który przed jej oczyma nie było ży-
 wienie. Napróźnie starała się Zońa ją uspokoić, choro-
 bowa wyobraźnia zbyt była wzburzona, by słowa roz-
 sadku znalazły przystęp, wcale się nie wytrzymały
 takiego wzruszenia, które wczorą przysięła gorętką
 gwałtowna. Aniela mającą w niej, zrywała się to
 obwiniała siebie sama, to hrabiego, to zwadę Katyli,
 mieszczą prawdę z faktem, jednym z dwóch powo-
 dzianych w ciężkie dni, których się Zońa nie dar-
 mo obawia. Kilka tygodni już leżała tak chora, bądź w
 przystęp e silnej gorączki, bądź w letargicznem zbez-
 władnieniu, nie odryskując ani na chwilę zupełnej
 przytomności. Lekarze mało robili nadziei, i czekała
 na kryzys mającą w tę lub ową stronę przechylić wa-
 żki wagi. Nadejść jako narządźcie i ostateczny zw-
 ycięstwo jej młodość, która wprawdzie w spokojnym
 podczarę którego lekarz wymówił słowo: nastawała!

Skoro Aniela po kilkunastu dniach otworzyła
 oczy, padł jej wzrok na Karola, który siedział przy
 niej i trzymając za rękę nie spuszczał oka z jej bła-
 dy zchorowanej twarzy. —

że dusza po śmierci człowieka przechodzi w zwierzęta
 czyste lub nieczyste — podług nauki. Masz racya sędzi-
 ku, swawola gospodarz. Ja mam na stajni osła, którego
 od kilku lat uważam, że ma coś w sobie obślizgiwo i do-
 plera w tej chwili wypadła na trop, że w nim może być
 dusza jałosiego sędzię! Śmiech szerzony rozległ się po
 wszystkich pokojach, a szanowny sędziak uraczony są
 wozy kpiąc odgrzewającym wprawdzie biesien, niotnił się
 w gron bez potężnania co prośnej i nie ciekając nawet
 objadka. *Porum, sed bene pipperatum!*

— **Wiadomości lokalne.** Pobór do wojska roz-
 pęzał się 17 kwietnia i potrwa dwa tygodnie. Pobór od-
 bywa się w gmach magistratu.

Dnia 2 b. m. na Dobromińskim trakcie w
 Przemyślu przejechał wozem ołpaka dziesięcio-letni
 Atanazy Petryk z Dobromiła na miejsce żył przestąpił.

Służby jarmaru. Brygady wojsk miejscowych
 nowiwickim Kreter, odebrał sobie życie d. 16 b. m. w
 strzelaku z pistoletu.

W drugie Święto Wielkanocne z rana, zgoryzali na
 Krucich, zwoda włosielska i dach chaty. Straży ogio-
 we, udało się ocalić szary chaty i zlokalizować ogień.

Przemysł i handel.

II, Kariela.

Ogólnem jest mniemanie, że chce aby koleje zużyły
 swe taryfy i za niższą cenę przewożyły towar, potrzeba
 tylko, aby miały one linie robocze i konkurencyj. Chcąc
 bowiem zatrzymać w swem kręgu przewóz towarów usana-
 wianą one niższe cenę od innych kolei, a choćby nawet
 droga była dłuższa, to i tak towary nią pójdą.

Z tego punktu widzenia wyhodowały się, koniecz-
 nościami przez koleje przewoźnych, jak po pewnym
 przeliczeniu cen, monopolizowały handel i zaburzyły
 konkurencyjność oświata, mając za zadanie obniżyć samo-
 bieżne, a nie mając za zadanie obniżyć przemysł o-
 kmanie rozwiązliwych i szarzem robli konkurencyj
 w dylom komunikacyjnym. Jednakowoż to zapartywa-
 się mają za sobą prawdę teoretyczną — w prakty-
 ce nie okazuje się słusznem. Doświadczenie bowiem pucza
 związane cen przewoży, czy to w drodze rejonu tary-
 facyjnego, czy konfiskacji, restrykcji itp. tylko do pewnego
 stopnia, nie wia miejsce. Ostatecznie bowiem must się sko-
 niać z wzajemna licytacja opuszt cen przewoźowych,
 przez koleje jako przedsiębiorstwo założone w celach zysku.
 Nie może pracować ze stratą. Jakis czas waga walka
 a kolechy się zwykłe umowa czyli kariela. Taką umowa
 nigdzie nie jest koleje mając, nie ma granic, nie ma
 w interesów i opłacać sobie od towarów przewoźowych
 —

— **Ułomni** pewne procenta. Dla lepszego zrozumienia we-
 ży przykład. Ze Lwowa do Pesztu można towaro prze-
 łać na Kraków i Marech lub też na Strzy. Chyrow,
 Ujlecy, Miskolez i Havaan. Obóz koleje, których linie
 rozciągają się od Lwowa do Krakowa, stamtąd do Mar-
 chek, a ostatecznie do Pesztu, opłacają pewne procenta
 kolejom między Lwowem a Strzym, Chyrowem, Ujlecy
 i t. d. idącymi i to w ten sposób iż czy też, czy ową linia
 towary idą, obie linie mają pewien dochód w procentach

słowa, a na każde takie niemie pytanie odpowiadał Ka-
 rol postucankiem, a Zońa usmiechnię zdejającym się m-
 wicie: patrz, to moje dzieło!

— Gdy narazicie jednego dnia lekarz oświadczył, iż
 minęło wszystko niebezpieczeństwo, chwycił ją uszcze-
 pleniem na wyplądło nóg.

— Nieobrób Aniela, mówił z wyrzutem, gdyby
 nie nasza wierna Zońa, nie wiedziałbym jeszcze dżę,
 gdzie się ukrywa mój skarb. Jakim sposobem mogła
 ułomka ukochna żona wzięć woskową figurę za mnie?

— Przebraż Karolu, byłam szalona, a przeytem
 tak nieszczęśliwa zresztą...

— Zresztą i podchwycił Karol.

— Tu co nie było woskową figurą!

— Gdybyś była jeszcze trzy dni począzka, trzy
 dni mi zaufała, byłabyś się dowiedziała, że tą kobietą
 z którą mnie wiedział nie był mój inay jak moja n-
 kochana siostra Helena.

— Helena była w Paryżu i to tak ukrywałaś
 przedemną!

— Nie mogłem ci tego powiedzieć. Mój Heleny
 z powodu wypadków politycznych był zmuszonym po-
 rzucić ojczyznę. Schronił się więc do Paryża i ukrywał
 jakiś czas. Lecż i tu nie był bezpiecznym. Kochają-
 cą go Helenie udało się mocno skompromitowanego
 męża ukrywać przed wrokiem ludzkiem, powołała mnie
 narazem do Paryża, abym był jej pomocnym w wy-
 koczaniu przed policją ślida. Wspomnieli bez wy-
 kładki miałem zwozić, nawet oobie mój drugą.
 Niebezpieczeństwo zbyt było groźnem, jedno słowo nie-
 ostrożne, a jakie przy tym brałem doświadczenia, a
 żywoty temperamentu nie trudno, mogło wszystko
 zdradzić. Przez ten czas uchodziłem więc w oczach
 wszystkich za co innego niż brata Heleny, a choć mi

od należyłości. W ten sposób żadna z kolei nie ma wła-
 ściwego interesu sięgnąć do siebie towaru, bo choć nie
 przewzieli to i tak ma dookół. Nie mając zaś wyrachowa-
 nias w ten, aby towary przewozić, nie tylko i nie
 mają te koleje potrzeby zniżania taryf, lecz przeci-
 wnie starają się w obłupnym interesie utrzymać je
 na jak najwęższym stopiu, bo wtedy można i odstępne
 procenta kolejącom wypłacić i jeszcze dość przy tem zarobić.

Widziemy zatem, jak koleje umiały znieść konkure-
 cyją własną — a to na koszt stron mających z niemi
 do czynienia, tak że dzisiaj „wola konkurencyjca“ pozos-
 tała frazesem, którym się wprawdzie wojnie, lecz w któ-
 ry się nie wierzy.

Jak długo chodzi o kariela taki między dwoma linia-
 mi, z których jedna będąca naturalną, krótszą drogą jest
 zamożną i nie korzysta z przewoźnej radowej, a druga
 będąca dłuższą przewoźną przez skarb, jak długo strata, jaką
 krój z kartłowem odnosi jest młodej dołkiwie. Kolej zamo-
 żna ofiaruje bowiem częste zwycięstw, które przypadają
 akcjonariuszom, a zatem kapitalistom w użyciu, towarzy-
 szom do utrzymania jakiegoś ładku podatkują grosz wo-
 wo dodaje. Lecż jeżeli stosunek jest odwrotny, jeżeli bli-
 dziejście towarzyszowi ołpaka haracz zamożniejszemu strata
 jest podługną, bo podatkujący prócz tego, iż traci na ce-
 chach artykułów, przewoźnych przez wysoką opłatą, jeszcze
 to sume złożyło must tyłdem podatku, jaki subwencyo-
 nowana kolei swej koleżance mającej odstępuje.

W obu jednak wypadkach konsument traci, i dlatego
 system karieli nazywany przez koleje od kilku, jako
 przewidywany interesem kraju i państwa zasadniczo winien
 być potępionym.

Rząd nasz patrzył dotąd okiem obłąktem na kar-
 tele zawierane między kolejami, a to z tej prostej prz-
 czyny, iż z nich korzystały częściej towarzyszawa pobiera-
 jące subwencyi niż bogate. Zresztą prawo rządu mieszca-
 nie w rozporządzenie dochodami kolei nie korzystają-
 cych z gwarancji, jest bardzo względne.

Jednakowoż prawo zawierania karieli winno być na-
 der ścisłem, jeżeli los handlu i przemysłu w monarchii
 nie ma być zostawionym na łaskę i niechęć towarzyszów
 kolejących. Jak długo bowiem rząd nie zastrzeżenie sobie
 prawa położenia wty w sprawach zawierania karieli, tak
 długo wszelkie zapędy stwierzenia kolei konkurencyj-
 nej, pozostaną czem są — intronkami.

**Wykaz zmarłych w Przemyślu od 1 do 16 kwie-
 tnia 1878 r.** Medyka Józef szewc, lat 36, na zapalenie
 mózgu; Lej. Lejki prywatna, l. 18, na uchoty; Węgrzyn
 Lejch gospodarz, l. 38, sam się otrucił; Razyka Katarzyna
 zosa kosielskiego, l. 64, na tuberkuly; Kurlip Pietrow
 student, l. 27, na tuberkuly; Dziurka Józef słusar,
 l. 26, na tyfus; Smolarki Stanisław student, l. 10, na
 zapalenie płuc; Fryderyk Józef malarz, l. 27, na tuber-
 kulę; Wolkendorf Bine prywatna, l. 56, na tuberkuly;
 Rindzel Anzel prywatny, l. 55, na nerkową słabość; i
 dzieł 93.

Ogółem niżej lat 5 zmarło 34; — starszych do
 lat 20 zmarło 4; — po nad lat 20 zmarło 8 osób p-
 bojei.

przysłą była ta rola, musieliśmy ją odgrażać, gdyż to
 byłby jedyne sposobu wytrzymanca tajemniczości, jaką
 się Helena otaczała i odsunęcia podjeźrzenia, iż się w
 jej domu męczyzna ukrywał. Ten pozór złudził i hra-
 biego, którego podite postępowanie wytrzymać mi
 jasno jego zniknięcie wkrótce po twim wyjeździe.

— **Wielki** starania wiodędy skutek, w tej chwili p-
 nie Helena, która w tym dalekim stronom Ameryki,
 ocaliłam stworzę, lecz ocaliłem to ocaleniem
 szczęściem. Ojczad twój sprawił mi straszny ból, a da-
 niemnie starałem się zbać podwój jego. Wszystkie ka-
 ziebie, aby okrzyk miejsce twoje pobyt pozostał bez
 skutku. O przedziwnym w tym czasie, trudno opisać. Na-
 rzędziłem odebrać list od Zońi, spieszylem tu i znow
 dostałem listy, w których nie utracił to szczęście, które
 odhalałem. Wg listowat się jednak nademną i po-
 wrócił ci zdrowie!

— A przylem dozwolił mi poprawić się, doada
 Aniela, bo kłótny nie poprawił się po takim doświad-
 czeniu.

— **Biedziako** coś ty musiał wycierpieć! Lecż
 teraz skoro zda mięno, dotrzedzi wesoło, starał się wy-
 zdziwić, a potem odwiezł na Tarnob, aby temu na-
 nekniemu mogo przelawienia kark skrócił, co ho-
 wiem spowodował także nieszczęście.

— O nie Karolu, ten nie winien, ten naprawił
 zle, ten drugi co je sprawdził must być w Paryżu,
 w kądgo Desbois zawiadł.

— **I tyle** zamartwiania w dawnej kawalka wosku.
 Władcy nie mógłby znieść! Karoli, był to osobliwy
 dowód, że mógł dowiedzieć napróż zniecierpienia się,
 a potem jego niewiastki.

